

Р Е Ц Е Н З И Я

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА СВИДНА МИХАЙЛОВА "ДОН КИХОТ" В ПРЕВОДИТЕ НА ТОДОР НЕЙКОВ. ПРЕВОДНА РЕЦЕПЦИЯ НА СЕРВАНТЕС В БЪЛГАРИЯ

Възприятието, което знаменитият роман на Мигел де Сервантес получава във всички европейски литератури в периода от XVII до XX век е една от най-значимите теми в сравнителното литературознание. В рамките на този рецепционен процес българската литература ~~завина~~^{има} особено активно участие, защото, за разлика от литературите на други народи, тя включва всички степени и форма на общуване между един световен шедьовър и една самобитна национална словесност.

Става дума за това, че темата "Дон Кихот" в България се реализира в три вида рецепция: 1/ художествен превод на текста; 2/ оценъчно отношение към романа и главния му герой от страна на литературната критика, публицистика и есеистика; 3/ оригинални творчески превъплъщения на образа на идалгото от Ла Манча. При това в неговата амбивалентност - и като символ на човешка и гражданска доблест, и като жертва на утопична мечтателност и житейска непрактичност. Така функционира Дон Кихот и в българската лирика, и в българската сатира. Изображенията му, изтъкващи героизма на гражданската личност рязко преобладават над сатиричните, понякога дори варикатурни изображения. За рицаря от Ла Манча у нас са написани общо 115 стихотворения от 85 български поети.

Преди пет десетилетия имах възможността да разработя темата за Дон Кихот в България именно по тази тричленна схема на понятието р е ц е п ц и я : превод, интерпретация, пресътворяване, което ще рече - в трите му различни ~~ста~~ степени на творческа активност.

А днес, за наша радост, в българската компаративистика се появява един дисертационен труд, чийто усилия са концентрирани върху п р е в о д н а т а рецепция на романа "Дон Кихот" у нас и при това от страна на един преводач - видния наш испанист Тодор Нейков. Този труд принадлежи на перото на Свидна Михайлова, редовен аспирант при Катедрата по испанистика и португалистика във Факултета по класически и нови филологии на СУ "Св.Климент Охридски".

Свидна Димитрова Михайлова е родена в София през 1977 година. Завършила е Софийската 164-та гимназия с преподаване на испански език "Мигел де Сервантес" през 1996 година. През 2001 година завършва УНСС в София със ^тстепен "Бакалавър по международен туризъм". Впоследствие завършва Магистърска програма "Преводач-редактор" към Факултета по славянски филологии, защитавайки магистърска тема "Превод на исторически роман". Завършва магистърска програма в Барселона, защитавайки магистърска теза на испански език. Като редовен докторант при Катедрата по испанистика и португалистика в Софийския университет посещава различни спецкурсове, между които спецкурса "Българо-испански литературни културни отношения", а също така слуша лекции по Художествен превод от испански.

Нужно е да се отбележи и фактът, че Свидна Михайлова има и немалка преводаческа практика. Публикувала е преводи от испански на един роман, един сборник с новели и няколко книги по психология. Ако споменаваме всичко това, то е за да стане ясно, че г-жа Михайлова притежава необходимата ~~квалификация~~ за един докторант теоретична и практическа квалификация, което е допринесло за написването на нейната дисертация.

Авторката има и необходимите публикации в научни издания.

Проблемът за преводната рецепция на "Дон Кихот" в България авторката разработва в неговата пределна конкретност и на равнището на непосредствения контакт между оригиналния и преводния текст. Така скрупулъзно преводът на "Дон Кихот" на български език не е бил разработван досега в нашата книжнина и това е безспорна заслуга на Свидна Михайлова.

За да стигне до тази може би най-съществена част на своя дисертационен труд, авторката е избрала дедуктивния метод, сиреч движейки се от общо към частно, осъществявайки ~~необ-~~ ~~димата~~ възходане от абстрактно към конкретно. За целта тя е отделила немалка част от своя труд на общотеоретически въпроси на художествения превод като важно първично звено в общата рецепционна верига.

Заслужава да се отбележи опитът за периодизация на рецепционния процес в нашата преводаческа книжнина така, както това е направено в глава втора на дисертационния труд и, струва ми се, тази разработка би могла да има значение, надхвърлящо отредената му конкретна задача и да послужи и при изследването на българската преводна рецепция на други автори - на един Мигел де Унамуно, например.

В глава трета на своя дисертационен труд Свидна Михайлова е отделила необходимото внимание на жизнения и творчески път на Тодор Нейков като изтъкнат преводач на испанска литература и изобщо като културтрегер, чието дело е паметно явление в историята на българското преводаческо изкуство. Мога да преценя това, защото с Тодор Нейков дълги години сме работили заедно, поддържали сме тесни приятелски отношения и пр. Струва ми се, че Свидна Михайлова е могла да каже и нещо повече за Тодор-Нейковите преводи на Унамуно. Те заемат важно място в дейността му на ~~на~~ преводач-испанист.

Прави добро впечатление фактът, че Свидна Михайлова е взела под внимание препоръките, които ѝ бяха отправени при предварителното обсъждане на дисертацията ѝ, състояло се през януари 2021 година в Катедрата по испанистика и португалистика, а освен това е направила и други ~~допълнения~~ допълнения и усъвършенствувания.

Трудът на Свидна Михайлова издава добро познаване на източниците, привличане на солидна библиографска база и умение да разказва на достъпен език и за най-сложни и отвлечени понятия. Този труд обогатява нашата все още оскъдна /в сравнение с други клонове на знанието/ книжнина, посветена на хуманитарния превод.

Всичко гореказано ми дава основание да предложа на ~~личния~~ почитаемото жури, съставено от Катедрата по испанистика и португалистика в СУ "Св.Климент Охридски", да присъди на Свидна Димитрова Михайлова научната и образователна степен "доктор по филология!"

Петър Велчев

26.02.2021 г.

/Ст.н.с.д-р Петър Велчев/